Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntopyyntö 31.3.2022

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto koskien huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 15 §:n muuttamista

1 Asia

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt viitteen mukaisesti Poliisihallituksen kirjallista asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä (29/2022 vp) laeiksi huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta.

Esityksessä huumaantumistarkoituksessa käytettävät kasvijauheet, -rouheet ja -valmisteet, jotka sisältävät dimetyylitryptamiinia (jäljempänä DMT), määriteltäisiin huumausaineeksi. Muutoksella pyritään ehkäisemään päihdyttäviltä ominaisuuksiltaan huumausaineita vastaavien kasviperäisten valmisteiden pääsyä markkinoille. Myös viranomaisten mahdollisuuksia huumausainerikosten estämiseen, paljastamiseen ja parannettaisiin ja muutoksenhakua koskevaa sääntelyä päivitettäisiin.

2 Lausunto

Hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ovat perusteltuja ja kannatettavia. Poliisihallitus on osaltaan lausunut esityksen luonnokseen 3.5.2021 POL-2021-28916. Poliisin käytännön työn kannalta esitetyssä muutoksessa keskeisintä on huumaantumistarkoituksessa käytettävien DMT:tä sisältävien kasvijauheiden ja valmisteiden määritteleminen huumausaineeksi huumausainelain 3 § 5 d:ssa esitetyllä tavalla.

Tämä mahdollistaa poliisin puuttumisen rikolliseen toimintaan huumausaineiden käytön ja välittämisen osalta. Laajemmin kiellolla voidaan katsoa olevan myös rikostorjunnan kannalta ennalta estävää vaikutusta. Käytännössä on havaittu, että kun esimerkiksi ns. muuntohuumeita on määritelty huumausaineeksi, niiden käyttö päihdetarkoituksissa vähenee.

Lain 22 §:ään ehdotettu uusi 4 momentti, jonka mukaan humanitaarista avustustoimintaa harjoittava järjestö, jolla on lääkelain tarkoittama lupa harjoittaa lääkkeiden tukkukauppaa, ei tarvitsisi huumausainelain mukaista tuonti- ja vientilupaa avustustoiminnan kohteen poikkeuksellisen vakavan tai siihen rinnastettavissa olevan syyn vuoksi. Esimerkkinä mainitaan mm. akuutit humanitaariset kriisit. Säännöksen tavoite on hyvin kannatettava ja

perusteltu. Tässä yhteydessä tulee muistaa, että myös rikolliset toimijat pyrkivät käyttämään kriisitilanteita ja mahdollista yhteiskunnallista epävakautta hyväksi rikollisiin tarkoitusperiin esimerkiksi huumaavien aineiden hankkimiseksi. Sen vuoksi tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tilanne huomioon ottaen riskit lääkkeiden päätymiseen vääriin käsiin olisivat mahdollisimman pienet.

Edellä mainitussa lausunnossaan Poliisihallitus ehdotti huumausainelain 45 § 2 momentin tarkentamista lisäämällä siihen maininta 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten koulutustoiminnasta, jossa Keskusrikospoliisin tai Tullin rikostorjunnan päällikön kirjallisella päätöksellä takavarikoituja huumausaineita ja mainittuja laitteita ja tarvikkeita käytetään viranomaisten sisäisessä koulutuksessa sekä esimerkiksi ennalta estävässä valistustoiminnassa. Hallituksen esityksen mukaan nykyinen sääntely kuitenkin kattaa tämän, joten säännöksen muuttamiselle ei ole katsottu olevan tarvetta.

Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotettiin myös hampun viljelyä koskevaa ilmoitusmenettelyä ja muuta hampun viljelyä koskevaa sääntelyä. Lausuntopalautteen perusteella säätelyn on katsottu edellyttävän jatkovalmistelua. Hallituksen esityksen mukaan aihetta koskeva erillinen esitys annetaan mahdollisimman pian. Poliisin kannalta sääntelyn tarkentaminen on toivottavaa ja on hyvä, että asiaa edistetään.

Poliisitarkastaja Teemu Saukoniemi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 02.04.2022 klo 17:03. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Jakelun mukaan